

PIERCE BROWN

GOLDEN SON

PĪRSS BRAUNS

ZELTA DĒLS

IZDEVNĪCĪBA
PROMETEJS

UDK 821.111(73)-311.9

Br 195

Izdevniecība Prometejs

Pierce Brown

GOLDEN SON

Copyright © 2014 by Pierce Brown

The moral right of the author has been asserted.

All rights reserved.

Traslation copyright © 2015

Šis darbs ir fikcija. Visas personas, organizācijas un notikumi, kas aprakstīti šai romānā, ir autora iztēles auglis vai izmantotas fiktīvi.

Visas šī darba tiesības ir aizsargātas. Izdevumu reproducēt, kopēt vai citādi pavairot un izplatīt ir aizliegts bez apgāda rakstiskas atļaujas.

Izdevniecība Prometejs

SIA Prometejs AB, Tīlta ielā 20

www.prometejs.lv

No angļu valodas tulkojusi *Santa Andersone*

Redaktore *Maija Džeriņa*

Mākslinieks *Reinis Liepa*

© Izdevums latviešu valodā, Izdevniecība *Prometejs*

ISBN 978-9934-8511-9-3

Grāmata iespiesta SIA Jelgavas tipogrāfija

Mātei, kura iemācīja man runāt..

Krāsu hierarhija

ZELTS

Nežēligi un inteligenti cilvēces valdnieki.

SUDRABS

Izgudrotāji, finansisti un uzņēmēji.

BALTS

Priesteri un priesterienes, Sabiedrības ceremoniālo funkciju uzraugi.

VARŠ

Administratori, juristi un birokrāti.

ZILS

Piloti un zvaigžņu navigatori, radīti darbam kosmisko kuģu ekipāžā.

DZELTENS

Humanitāro un dabas zinātņu eksperti. Ārsti, psihologi un zinātnieki.

ZALŠ

Programmētāji un tehnoloģiju attīstītāji.

VIOLETS

Radošo nozaru eksperti. Mākslinieki, mūziķi un aktieri.

ORANŽS

Mehāniķi, nodrošina zvaigžņu kuģu sistēmu darbību un visa veida tehniskos pakalpojumus.

PELĒKS

Policija un militārais personāls.

BRŪNS

Kalpotāji mājās, uzņēmumos un sabiedriskajās institūcijās.

OBSIDIĀNS

Baismīga rase, radīta tikai karam.

SĀRTS

Nepārspējami skaisti, radīti un apmācīti fiziskās baudas mākslā.

SARKANS

Neizglītotais darbaspēks, paredzēti darbam skarbos apstākļos.

Darbojošās personas

AUGUSTA NAMS UN TĀ SABIEDROTIE

NERO AU AUGUSTS Marsa arhiGubernators,
Augusta nama galva, Virdžīnijas un Adrija tēvs
VIRDŽĪNIJA AU AUGUSTA/MUSTANGA Nero
meita, Adrija dvīņu māsa
ADRIJS AU AUGUSTS/ŠAKĀLIS Nero dēls, Augusta
nama mantinieks, Virdžīnijas dvīņu brālis
PLĪNIJS AU VELOSITORS Augusta nama vadošais politiķis
DEROVS AU ANDROMEDS/PĻĀVĒJS Marsa
institūta arhiPirmais, Augusta nama šķēpnesis
TAKTS AU RĀTS Augusta nama šķēpnesis
ROKS AU FABII Augusta nama šķēpnesis
VIKTRA AU JULII Augusta nama šķēpnese,
Antonijas pusmāsa, Agripīnas meita
KAVAKSS AU TELEMANS Telemanu nama galva,
Augusta nama sabiedrotais, Dakso un Paksa tēvs
DAKSO AU TELEMANS Kavaksa dēls, Telemanu
nama mantinieks Kavaksa dēls, Paksa brālis

BELLONAS NAMS

TIBĒRIJS AU BELLONA Bellonas nama galva
KASIJS AU BELLONA Bellonas nama mantinieks,
Tibērija dēls, Bellonas nama šķēpnesis
KARNS AU BELLONA Tibērija dēls, Kasija
vecākais brālis, Bellonas nama šķēpnesis
KELLANS AU BELLONA prētors, Kasija brālēns, Tibērija brāļadēls

IEVĒROJAMI ZELTI

OKTĀVIJA AU LUNA valdošā Sabiedrības Valdniece
LISANDERS AU LUNA Oktāvijas mazdēls, Lunas nama mantinieks
AJA AU GRIMMA Valdnieces miesassardzes vadītāja
MOIRA AU GRIMMA Valdnieces vadošā politiķe
LORNS AU ARKS bijušais Niknais bruņinieks, Arku nama galva
FIČNERS AU BARKA bijušais Marsa proktors, Sevro tēvs
SEVRO AU BARKA/GOBLINS gaudoņu vadītājs, Fičnera dēls
AGRIPĪNA AU JULII Julii nama galva, Viktras un Antonijas māte
ANTONIJA AU SEVERA-JULII Viktras pusmāsa, Agripīnas meita

AREJA DĒLI

AREJS teroristu vadītājs bez zināmas krāsas
DEJOTĀJS Areja leitnants, sarkanais
HARMONIJA Dejotāja leitnante, sarkanā
MIKIJS tēlnieks, violetais
ĪVIJA bijusi Mikija verdzene, sārtā

Reiz senos laikos no debesīm nolaidās kāds vīrs un nogalināja manu sievu. Tagad viņam līdzās eju pa kalnu, kas gaisā lēni slīd pār mūsu pasauli. Snieg. No klintīm paceļas balta akmens un mirdzoša stikla cietoksnis.

Ap mums mutuļo alkatības haoss. Visi varenākie Marsa zelti ieraušies Institutā pieteikt savas tiesības uz labākajiem un sekmīgākajiem mūsu gada audzēkņiem. Rīta debesis apsēduši viņu kuģi, kas graiza gaisu virs apsnigušas pasaules un dūmojošām pilīm un slīd uz Olimpu, ko tikai pirms dažām stundām ieņēmu.

„Palūkojies vēl pēdējo reizi,” viņš man saka, kad tuvojamies viņa lidaparātam. „Salīdzinot ar mūsu pasauli, tas viss ir tikai čuksts. Kad tu pametīsi šo kalnu, visas saites tiks sarautas, visi dotie zvēresti sairs pišķos. Tu neesi tam gatavs. Nevienš nekad nav tam gatavs.”

Pāri pūļa galvām redzu Kasiju kopā ar savu tēvu un brāļiem dodamies uz viņu lidaparātu. Pār balto lauku viņu acis dedzinoši raugās mūsu virzienā, un es atceros, kā skanēja viņa brāļa pēdējais sirdspuksts. Manu plecu privātipašnieciski satver raupja plauksta ar kaulainiem pirkstiem.

Augusts nikni nolūkojas savos ienaidniekos.

„Bellonas nepiedod un neaizmirst. Viņu ir daudz. Tomēr viņi nevar tev neko nodarīt.” Vīrieša saltais skatiens veras manī, savā jaunākajā balvā. „Jo tu piederi man, Derov, un es aizsargāju to, kas ir mans.”

Tāpat kā es.

Septiņsimt gadu mana tauta bijusi paverdzināta bez balss, bez cerības. Tagad es esmu tās zobens. Un arī es nepiedodu. Es neaizmirstu. Tādēļ ļauju viņam ievest mani kuģī. Ļauju domāt, ka viņš ir mans īpašnieks. Ļauju viņam uzņemt mani savā namā, lai es varētu to nodedzināt.

Tomēr tad manu plaukstu satver viņa meita, un es jūtu melu smagumu savos plecos. Saka, ka sašķelta karaļvalsts nevar pastāvēt. Par sašķeltu sirdi nav ne vārda.

I D A Ļ A

KLANIES

Hic sunt leones. „Šeit ir lauvas.”
— *Nero au Augusts*

KARAKUNGI

Mans klusums dun. Stāvu uz sava zvaigžņu kuģa komandtiltiņa, lauztā roka iekārta gela iegipsējumā, uz kakla joprojām svilstoši jonu apdegumi. Esmu nolāpīti pārguris. Slāte ap manu veselo labo roku aptīta kā auksta metāla čūska. Manā priekšā plašs un šausminošs paveras visums. Tumsa piešķiesta ar sikiem gaismas fragmentiem, un redzes perifērijā šīs zvaigznes aizsedz pirmatnējas ēnas. Asteroidi. Tie lēni dreifē ap manu karakuģi *Klusums*, kamēr pārmeklēju melnumu, cerot ieraudzīt savu medījumu.

„Uzvari,” teica mans saimnieks. „Uzvari, kā to nespēj mani bērni, un tu nesīsi Augusta vārdam godu. Uzvari Akadēmijā un tu nopelnīsi sev floti.” Viņam patīk uzsvērt, dramatiski atkārtojot. Tas piedien vairumam valstsvīru.

Viņš grib, lai uzvaru par godu viņam, bet es uzvarēšu par godu sarkano meitenei, kuras sapnis bija lielāks, nekā viņa pati jebkad spētu būt. Es uzvarēšu, lai Augusts mirtu, bet viņas vēsts tiktu iededzināta vēsturē caur laikmetiem. Niecīga pavēle.

Man ir divdesmit gadu. Esmu gara auguma, platiem pleciem. Mana melnā uniforma tagad saburzīta. Mati gari, un acis zelta krāsā, apsārtušas. Mustanga reiz teica, ka man ir asi sejas vaibsti, ka mani vaigi un deguns izskatās kā izkalti dusmīgā marmorā. Es pats no spoguļiem izvairo. Labāk aizmirst masku, ko valkāju, masku, ar kuru līdzī nesu

arī stūraino Zelta rētu, kas vieno visus Zelta valdniekus no Merkura līdz Plutonam. Es esmu viens no iezīmētajiem. Viens no neželīgākajiem un gudrākajiem cilvēces pārstāvjiem. Tomēr man pietrūkst labestīgāko. Pietrūkst tās, kura lūdza mani palikt, kad nu jau gandrīz pirms gada uz kāda balkona atvadījos no viņas un Marsa. Mustanga. Kā atvadu dāvanu sniedzu viņai zelta gredzenu ar zirga cilni, bet Mustanga iedeva man slāti. Piemēroti.

Viņas asaru garša manās atmiņās kļūst nelāga. Kopš devos prom no Marsa, neesmu ar viņu pārmijis ne vārda. Vēl ļaunāk ir tas, ka no Areja dēliem neesmu saņēmis nevienu ziņu, kopš uzvarēju Marsa Institutā vairāk nekā pirms diviem gadiem. Dejojājs teica, ka sazināsies ar mani, kad būšu to pabeidzis, tomēr esmu iejucis un aizmirsts Zelta seju jūrā.

Esmu tik tālu no nākotnes, ko biju iztēlojies, būdams zēns. Tik tālu no nākotnes, ko gribēju nest savai tautai, kad ļāvu dēliem mani izgrebt. Man likās, ka mainīšu pasaules. Kurš jauns muļķis gan tā nedomā? Tā vietā mani aprijusi šīs plašās impērijas nepielūdzami, vienmuļi rūcošā mašīnērija.

Institutā viņi mācīja mūs izdzīvot un iekarot. Šeit, Akadēmijā, viņi mācīja mūs karot. Tagad tiek pārbaudīts, ko esam apguvuši. Es vadu karakuģu floti kaujā pret citiem zeltiem. Mēs apšaudām viens otru ar treniņu munīciju un no kuģa uz kuģi raidām sirotāju komandas, kā ierasts Zelta zvaigžņu kaujās. Nav nekādas vajadzības sabojāt kuģi, kura vērtība pielīdzināma divdesmit pilsētu gada kopieguvei, ja vari sūtīt ar obsidiāniem, zeltiem un pelēkajiem pārpildītus dēleskuģus, lai sagrābtu to dzīvībai svarīgākos orgānus un iegūtu tos balvā.

Līdz ar zvaigžņu cīņu mācībām mūsu skolotāji iedzina mūsu galvās savas rases maksimas. Izdzīvo tikai spēcīgie. Valda tikai ģeniālie. Un tad viņi pameta mūs savā nodabā pārlēkt no asteroīda uz asteroīdu, meklēt nepieciešamos krājumus un bāzes un medīt savus kursabiedrus, līdz palikušas tikai divas flotes.

Es joprojām spēleju spēles. Vienkārši šī pagaidām ir visnāvējošākā. „Tās ir lamatas,” man pie elkoņa saka Rokss. Viņa mati ir gari tāpat kā man, bet seja maiga kā sievietei un mierīga kā filozofam. Nogalināt

kosmosā ir citādāk nekā nogalināt uz zemes. Šajā ziņā Roks ir īsts brīnumbērns. Viņš saka, ka tam piemītots savs dzejiskums. Dzejiskums sfēru kustībā un kuģos, kas slīd starp tām. Viņa seja iederas starp zilajiem, kas dienē šo kuģu apkalpē, — gaisīgiem cilvēkiem, kuri pa metāla gaiteniem slīd kā untumaini gari, tie atzinīgi vērtē tikai loģiku un stingru kārtību.

„Tomēr šīs lamatas nav tik elegantas, kā Karns varbūt domā,” viņš turpina. „Viņš zina, ka dedzīgi vēlamies pielikt šai spēlei punktu, tādēļ gaidīs otrā pusē. Piespiedīs mūs nonākt punktā bez atkāpšanās ceļa un tad palaidīs savus šāviņus. Pārbaudīta patiesība kopš laika gala.”

Roks uzmanīgi norāda uz vietu starp diviem milzīgiem asteroīdiem — šauru koridoru, caur kuru mums jādodas, ja vēlamies turpināt sekot Karna ievainotajam kuģim.

„Pilnīgi viss ir sasodītas lamatas.” Nožāvājas svārstīgais un bezrūpīgais Takts au Rāts. Viņš atbalsta savu bīstamo stāvu pret skatu logu un iešņauc stimulantu devu no pirkstā uzvilkta gredzena. Iztērēto patronu viņš nomet uz grīdas. „Karns zina, ka ir zaudējis. Viņš vienkārši mūs spīdzina. Vilina uzsākt liksmu pakalīdzīšanos, lai mēs nevarētu doties gulēt. Savtīgais izdzimtenis.”

„Tu esi tāds mazs elfs! Allaž muldi un čiksti,” no savas vietas pie skatu loga nicīgi novelk Viktra au Julii. Viņas spurainie mati sniedzas nedaudz pāri ar nefrītu izrotātajām ausu līpiņām. Impulsīva un nežēlīga, bet ne tik ļoti, lai tas kļūtu par viņas vājību, šī sieviete dod priekšroku nevis kosmētikai, bet gan rētām, ko nopelnījusi sava divdesmit septiņus gadus ilgā mūža laikā. Un tādu nav mazums.

Viņas acu skats ir smags un dziļš. Jutekliskā mute ir plata, viņas lūpas radītas, lai murrātu apvainojumus. Viņa vairāk līdzinās savai slavenajai mātei, nevis jaunākajai pusmāsai Antonijai; tomēr Viktras spējas nest apkārtējiem postu krietni pārsniedz gan mātes, gan māsas prasmes.

„Lamatas neko nenozīmē,” viņa paziņo. „Viņa flote ir satriekta. Viņam palicis viens kuģis. Mums ir septiņi. Kā būtu, ja mēs vienkārši dotu viņam pa muti?”

„*Derovam* ir septiņi,” Roks viņai atgādina.

„Ko lūdzu?” viņa pārjautā, aizkaitināta par labojumu.

„Palikuši septiņi Derova kuģi. Tu nosauci tos par mūsējiem. Tie nav *mūsu*. Pirmais ir viņš.”

„Pedantiskais dzejnieks atkal dodas cīņā! Galvenā doma no tā nemainās, manu *labo cilvēk*.”

„Tas, ka mums vajadzētu būt pārgalvīgiem, nevis apdomīgiem?” vaicā Roks.

„Tas, ka mēs esam septiņi pret vienu. Ļaut tam ievilkties vēl vairāk būtu visai apkaunojoši. Tāpēc samīsim to Bellonas izsitēju kā prusaku ar savu lielo zābaku, lidosim atpakaļ uz bāzi, saņemsim pelnītās godalgas no Augusta un dosimies *izklaidēties!*” Viņa uzsvaram iegriež grīdā papēdi.

„Viedi vārdi!” Takts piekrītoši piebilst. „Mainu karaļvalsti pret gramu dēmonPutekļu.”

„Takt, vai tā šodien ir tava piektā stimulantu deva?” jautā Roks.

„Jā! Paldies, ka ievēroji, mīļo mammīt! Bet šis armijas kurbulis mani nogurdina. Esmu pārlicināts, ka esmu pelnījis Pērļu klubus un cienījamas narkotikas vērā ņemamos daudzumos.”

„Tā tu izdegsi.”

Takts uzsit pa augšstilbu. „Dzīvo strauji! Mirsti jauns! Kamēr tu būsi veca, garlaicīga rozīne, no manis paliks brīnišķīgas atmiņas par labākiem laikiem un žilbinošākiem mirkļiem.”

Roks šūpo galvu. „Kādudien, mans ietiepīgais draugs, tu atradīsi kādu, kuru mīlēt, kādu, kas liks tev pasmieties par muļķīgo būtni, kas reiz biji. Tev būs bērni. Tev būs mājas. Un kādudien tu sapratīsi, ka dzīvē ir svarīgākas lietas par narkotikām un sārtajām.”

„Pie Jupitera!” Takts viņā lūkojas patiesās šausmās. „Tas pilnīgi noteikti izklausās nožēlojami.”

Lūkojos taktiskā izvietoējuma displejā un neliekos ne zinis par viņu pļāpām.

Medījums, ko vajājam, ir Karns au Bellona, mana kādreizējā drauga Kasija au Bellonas un Džuliana au Bellonas — zēna, ko nogalināju Pārejā, — vecākais brālis. Šajā cirtoto galvu ģimenē Kasijs ir vismīļākais dēls. Džulians bija vislabestīgākais. Bet Karns? Mana salauztā roka ir

lieciniece tam, ka viņš ir briesmonis, ko tie izlaiž no pagraba, lai tas nestu kādam nāvi.

Mana slava kopš Institūta ir augusi. Tādēļ, kad violeto tenku aprindas sasniedza vēsts par to, ka arhiGubernators beidzot sūta mani turpināt mācības, Kasija māte aizsūtīja „mācīties” arī Karnu au Bellonu un dažus īpaši izvēlētus brālēnus. Šī ģimene vēlas redzēt, kā mana sirds tiek pasniegta uz šķīvja. Diezgan burtiskā nozīmē. Viņus attur vienīgi Augusta ģerbonis. Uzbrukt man nozīmētu uzbrukt viņam.

Galū galā, viņu asinsatriebība vai mana saimnieka asinsnaids ar Bellonas namu man ir pilnīgi vienaldzīgi. Es gribu floti, lai varētu to izmantot Areja dēlu labā. Kādu haosu es radītu! Esmu izpētījis apgādes ceļus, radaru stacijas, kaujas grupas, datu centrus — visus galvenos punktus, kas varētu likt Sabiedrībai sagriļoties.

„Derov...” Rokas pienāk tuvāk. *„Apvaldi savu lepnumu. Atceries Paksu. Lepnums nogalina.”*

„Es gribu, lai tās ir lamatas,” saku Rokam. „Lai Karns pagriežas un stājas mums pretī.”

Viņš paliec galvu. „Tu esi izlicis viņam lamatas.”

„Kas gan tev liek tā spriest?”

„Tu būtu varējis mums pateikt. Es būtu varējis—”

„Šodien Karns krīt, brāl'. Tas ir vienkāršs fakts.”

„Protams. Es tikai gribu palīdzēt. Tu to zini.”

„Es zinu.” Apspiežu žāvas un ļauju skatienam slīdēt pār komandtiltiņa vadības boksiem manā priekšā un aiz muguras. Tajās strādā daudzu un dažādu toņu zilie, viņi darbina sistēmas, kas savukārt darbina manu kuģi. Viņi runā daudz lēnāk par pārejām krāsām, izņemot obsidiānus, un dod priekšroku digitālai saziņai. Viņi visi ir vecāki par mani — Pusnakts skolas absolventi. Aiz viņiem komandtilta mugurpusē sardzē stāv pelēko flotes kājnieki un vairāki obsidiāni. Uzsitu Rokam uz pleca. „Ir laiks.”

„Jūrnieki!” uzsaucu zilajiem boksos. „Koncentrējieties! Šī ir pēdējā nagla Bellonas zārkā. Mēs aiztriecam to maitasgabalu ēterī, un es apsolu jums lielāko balvu, kādu sniegt ir manā varā, — nedēļu netraucēta miega. Primā?”

Iesmejas daži pelēkie tiltiņa mugurpusē. Zilie vienkārši paklauvē pa instrumentu paneļiem. Lai redzētu vienu no šiem bālajiem gaisa-galvām pasmaidām, es būtu gatavs dot pusi sava treknā bankas konta satura, par ko varu būt pateicīgs arhiGubernatoram.

„Gana esam kavējušies,” es paziņoju. „Artilēristi — pozīcijās! Rok, sakopo iznīcinātājus! Viktra — trajektorijas programmēšanu! Takt — aktivizēt aizsardzību! Pieliksim tam punktu.” Paskatos uz savu kārno stūresZilo. Viņš stāv boksā zem manas komandplatformas kopā ar piecdesmit citiem. Kad saslēdzas ar kuģa datoriem, digiTetovējumi, kas izviņas pa zilo kailajām galvām un zirnekļveidīgajām rokām, liegi iemirdzas debeszilos un sudrabotos toņos. Viņu skatieni aizklīst tālumā, jo optiskie nervi tver signālus no digitālās pasaules. Viņi runā tikai tāpēc, lai izrādītu mums cieņu. „Stūrmaņi — dzinējus uz sešdesmit procentiem!”

„Klausos, *dominus!*” Viņš pamet skatu uz taktiskā izvietojuma displeju — lodveida hologrammu, kas karājas gaisā virs viņa galvas, — un balss skan kā automāts. „Nemiet vērā, ka metāla koncentrācija asteroīdos rada šķēršļus precīzu spektra lasījumu veikšanai. Mēs esam nedaudz akli. Aiz asteroīdiem varētu slēpties flote.”

„Viņam vairs nav flotes. Dodamies koridorā,” es saku. Iedārdas kuģa dzinēji. Pamāju ar galvu Rokam un saku: „*Hic sunt leones.*” Šie vārdi pieder mūsu kungam Nero au Augustam, Marsa arhiGubernatoram, trīspadsmitajam sava vārda nesējam. Mani karakungi frāzi atbalso.

Te ir lauvvas.

2.

KORIDORS

Taktiskā izvietojuma displejā vēroju, kā seši viegli manevrējamie iznīcinātāji pārvietojas ap manu vienīgo karakuģi. Aktivizējot kaujas funkcijas, zilo apkalpe rēgaini klusē. Līmenī, kurā šobrīd ceļo viņu prāti, vārdi ir lēnāki nekā aisbergi. Mani leitnanti uzrauga flotes darbību. Jebkurā citā dienā viņi būtu savos personīgajos iznīcinātajos vai vestu vīrus kaujā dēlesKuģos, bet vēlos, lai uzvaras mirklī mani biedri būtu tuvumā. Tomēr pat šobrīd, kad leitnanti stāv man līdzās, jūtos no viņiem nošķirts, jūtu dziļo plaisu, kas šķir viņu pasauli no manējās.

„Šāviņu signāli,” ziņo sakarZilais. Uz komandtilta nesākas drudzaina rosība. Brīdinājumu gaismas neizraisa apkalpē paniku. Klusumu nepārtrauc saucieni. Zilie ir ledaini eksemplāri, kas kopš dzimšanas tiek audzināti komunālās sektās, kur tiem tiek iemācīta loģika un efektīva savu funkciju izpilde bez emocijām. Bieži saka, ka viņi drīzāk ir datori, nevis cilvēki.

Tumšā visuma aina aiz mana skatu loga svaigi izplaukst biezā mikro-sprādzienu plīvurā. Mūsu zenīartilērijas uguns izšaujas milzīgā pelēkbaltu mākoņu aizsegā. Pāragri detonēti, eksplodē mūsu zenīartilērijas pārtvertie ienaidnieka šāviņi. Viens tiek cauri, un mūsu tālākajā spārnā viens no iznīcinātājiem nodreb simulētā atomsprādzienā. No tā birtu cilvēki. Izplūstu gāzes. Eksplozijas izsistu metāla korpusā caurumus, pa kuriem izvirstu degošs skābeklis kā asinis no ievainota vaļa sāniem, lai

tikai vienā mirklī pagaistu melnumā. Tomēr šī ir kara spēle, un īsti atomlādiņi mums netiek doti. Šeit nāvējošākie ieroči ir paši studenti.

Elektromagnētiskā lielgabala zalvēm iztriecoties caur zenīartilērijas uguni, krīt vēl viens kuģis.

„Derov...” Viktra sāk raizēties.

Es stāvu un ar ikšķi izklaidīgi berzēju vietu, kur reiz bija Ēo gredzens.

Viktra pagriežas pret mani. „Derov... ja neesi pamanījis, viņš plosa mūs gabalos.”

„Dāmai taisnība, Pļāv’,” piebalso Takts, viņa sejā atspīd displeja zilā gaisma. „Lai kas tev padomā, nekautrējies un klāj vaļā.”

„Sakari, pavēliet Uzšķērdēja un Putnanaga eskadriļām atklāt uguni pret ienaidnieku.”

Taktiskā izvietojuma displejā redzu, kā eskadriļas, ko pirms stundas izsūtīju, abās pusēs traucas no asteroīdu aizsega un uzbrūk Karnam no flanga. No šejienes to nav iespējams saskatīt ar neapbruņotu aci, tomēr displejā tie pulsē kā zeltaini punkti.

„Apsveicu, mans draugs,” čukst Roks, pirms vēl viss ir galā. Viņa balsī skan savāda godbijība, pirmītējais satraukums nu kā ar roku atņemts. „Līdz ar šo viss mainīsies.” Viņš pieskaras manam plecam. „Viss.”

Es noskatos, kā aizkrīt lamatas, ko izliku, un jūtu, kā saspringums izgaro no maniem pleciem. Mana komandtilta pelēkie sper soli uz priekšu. Pat obsidiāni paliecas tuvāk, lai redzētu displeju, kamēr Karna kuģis uztver manu eskadriļu signālus. Viņš mēģina bēgt, triekdamis dziņus pilnā jaudā, lai izrautos no tā, kas viņu gaida. Tomēr leņķi nav viņam labvēlīgi. Manas eskadriļas palaiž raķetes, pirms Karns pagūst iedarbināt zenīartilērijas vairogu vai izšaut savu uguni, lai pārtvertu manējo. Viņa pēdējo kuģi satriec trīsdesmit simulētas kodoleksplozijas. Šajā spēles posmā sagrabt viņa kuģi vairs nav nozīmes, tādēļ zilie iznīcinātāju piloti izbauda nedaudz pārmērības.

Un līdz ar to esmu uzvarējis.

Uz mana komandtilta atskan pelēko un oranžo tehniķu prieka saucieni. Zilie enerģiski saberzē plaukstas. Obsidiāni, kas nedzīvo saskaņā ar šo augsto tehnoloģiju pasauli, neizdod ne skaņas. Mana personīgā

sulaine Teodora uzsmaida saviem jaunākajiem aizbilstamajiem komandtilta sulaiņu zonā. Kā bijusi Rožu kurtizāne, nu jau būdama krietni gados, Teodora savā mūžā ir dzirdējusi pietiekami daudz noslēpumu un nu kalpo par manu sabiedrisko attiecību padomnieci.

Uzvaras mirklis tiek pārraidīts holokrānos visā kuģī — no dzinējtelpām līdz virtuvēm. Šī nav tikai mana uzvara. Katrs cilvēks uz šī kuģa to piedzīvo savā veidā. Tāda ir Sabiedrības shēma. Lai tu dzīvotu labklājībā, tev tā jānodrošina augstākstāvošajiem. Tāpat kā es atradu savu aizbildni Augusta personā, zemKrāsām jāatrod aizbildnis manī. Tā tiek ieaudzināta zeltiem nepieciešamā lojalitāte, ko krāsu sistēma nespēj radīt ar parastas diktatūras palīdzību.

Tagad uzausīs mana zvaigzne un līdz ar to celsies arī visi, kas kalpo uz šī klāja.

Šajā kultūrā godā tiek celta vara un solījumi. Nemaz ne tik sen, kad arhiGubernators paziņoja, ka sponsorēs manas mācības Akadēmijā, HK kanālus pāršalca dažādu pieņēmumu vilnis. Vai varētu uzvarēt kāds, kurš ir tik jauns un no tik nožēlojamas ģimenes? Paskat, ko es izdarīju Institūtā! Es salauzu visu spēli. Es iekaroju proktoru pili, nogalināju vienu no viņiem un pārējos sagūstīju kā mazus bērnus. Bet vai tas bija tikai zibsnis naktī? Tagad tie tarkškošie nelieši zina atbildi.

„Stūrmani, kurss uz Akadēmiju! Mums tur ir lauri, ko plūkt,” es paziņoju, atbildot gavilēm. *Lauri*. Pats vārds atbalsojas caur manu pagātņi, atstājot mutē rūgtu garšu. Par spīti smaidam, nejutu lielu prieku par šo uzvaru. Tikai drūmu apmierinātību.

Vēl viens solis, Ēo. Vēl viens solis uz priekšu.

„Prētors Derovs au Andromeds.” Takts spēlējas ar titula nosaukumu. „Bellonas aptaisīsies. Es prātoju, vai ar šo varēšu pacelties līdz komandierim vai man vajadzēs pievienoties tavai flotei? Nekad nevar zināt. Nolādētā birokrātija ir tik nogurdinoša. Vari, ko ieelļot. Zelti, ko lobēt. Dabīgi, ka mani brāļi gribēs mums sarīkot svinības.” Viņš man piebiksta. „Brāļu Rātu ballītē beidzot varētu tapt guldīts pat tu!”

„It kā viņš būtu ar mieru pieskarties tavām draudzenītēm.” Viktra paspiež manu roku, un pirksti uzkavējas, it kā viņai mugurā būtu

vakarkleita, nevis bruņas. „Lai cik žēl to atzīt, Antonija par tevi teica taisnību.”

Jūtu, kā Rokš saraujas, un atceros skaņu, ar kādu Antonija pārgriezta Leas rīkli, kad Institutā mēģināja izvilināt mani no paslēptuves. Es toreiz paliku ēnās un noklausījos, kā mana trauslā draudzene sabruka mitrajā zālē. Rokš bija mīlējis Leu pa savam.

„Esmu tev jau teicis, lai nepiemini savas māšas vārdu mūsu klātbūtnē!” saku Viktrai, un viņas seja saskābst no strupā atraidījuma.

Pievēršos Rokam.

„Esmu pārliecināts, ka man kā prētoram ir pilnvaras iekļaut savā flotē sev vēlamo personālu. Varbūt mums vajadzētu uzaicināt atgriezties dažus senus draugus. Sevro no Plutona, gaudoņus no kaktiem, uz kuriem tie aizsūtīti, un varbūt... Kvinnu no Ganimēda?”

Kad pieminu Kvinnas vārdu, Roka vaigos iezogas sārtums.

Personīgi es visvairāk vēlos satikt Sevro. Ne viens, ne otrs no mums nav īpaši centīgs, uzturot sakarus holoTīklā, it sevišķi es, jo man nav bijis tam pieejas kopš Akadēmijas pirmās dienas. Lai nu kā, bet viņš savu artavu ieguldījis, sūtot man neatkārtojami perverusus vienradžus un videoklipus, kuros viņš redzams lasām vārdu spēles. Plutons noteikti padarījis viņu vēl divaināku. Un, iespējams, vēl vientuļāku.

„*Dominus.*” StūresZilais pievērš manu uzmanību displejam.

„Kas par lietu?” vaicāju.

Viņa skatiens ir stiklains. Attālināts, pieslēgts kuģa sensoriem, kur redz jēlos displeja datus, kamēr es saskatu tikai attēlu. „Nav skaidrs, *dominus.* Sensoru traucējumi. Dubultošanās.”

Galvenā displeja lielajā lodē asteroīdi redzami zilā krāsā. Mēs esam zeltaini. Ienaidnieki — sarkani. Nevienam nevajadzētu palikt pāri. Tomēr šobrīd hologrammā mirgo sarkans punkts. Rokš un Viktra pieiet tuvāk. Rokš novēcina roku, un informācija tiek pārķopēta viņa viedpulkstenī. Drauga priekšā nu rotē sīka hologrammas lode. Viņš palielina attēlu un aplūko to caur analīzes filtriem.

„Radiācija?” min Viktra. „Gruži?”

„Metāli, ko satur asteroīds, varētu izraisīt mūsu signāla spoguļveida refrakciju,” saka Roks. „Vaina nevarētu būt programmatūrā... Tas pazuda.”

Sarkanais punkts pagaist, bet komandtiltu pārņēmusi spriedze. Visi lūkojas displejā. Nekā. Tur ārā nav neviena, izņemot manus kuģus un Karna sakauto flagmani. Ja vien...

Roks pagriežas pret mani ar šausmu pārvērstu seju.

„Bēdz!” viņš pagūst bilst, pirms sarkanais signāls iedegas atkal.

„Pilnu jaudu dzinējiem!” ierēcos. „Trīsdesmit grādus plus mūsu viduslīniju!”

„Atlikušās raķetes palaist pret asteroīda virsmu!” komandē Takts.

Par vēlu.

Viktra noelšas, un ar neapbruņotu aci ieraugu to, ko mūsu mērīnstrumentiem neizdevās pamanīt. No kādas iedobes asteroīdā parādās iznīcinātājs, kas slēpies ēnās. Biju domājis, ka šo kuģi sakāvām pirms trim dienām. Gaidot tā dzinēji bijuši izslēgti. Tā priekšgals ir sadauzīts un nomelnējis no šāviņu nodarītajiem bojājumiem. Tagad tā dzinēji liesmo pilnā jaudā. Un trajektorija nes to tieši virsū manam kuģim.

Tas mūs taranēs.

„Evakuācijas tērpos un kabīnēs!” iekliedzos. Kāds klieudz, lai turamies, jo būs sadursme. Steidzos uz komandtilta malu, kur sienā iebūvēta manas komandas glābējkabīne. Tā atveras, atsaucoties uz manu balsi. Takts, Roks un Viktra skriešus metas tajā. Es kavējos, kliegdams zilajiem, lai atvienojas no kuģa. Par spīti izslavētajai loģikai, savu kuģu dēļ viņi ir gatavi mirt.

Riņķoju pa komandtiltu, kliegdams uz viņiem, lai aktivizē glābēj-lūkas. Stūrmanis tā arī dara, nospiezdams pogu, kas atver apkalpes boksa grīdā caurumu. Viens pēc otra viņi atvienojas no kuģa vadības sistēmas un pa gravitācijas caurulēm tiek iesūkti glābšanas kabīnēs.

„Teodora!” saucu, kad ieraugu savu sulaini raustām kādu jaunu zilo, kurš joprojām ar bailēs balti nokaitētiem pirkstu kauliņiem ieķēries savā vadības panelī. „Kāp nolādētajā kabīnē!” Viņa neklausās. Un zilais neatlaiž paneli. Speru soli viņu virzienā brīdī, kad sadursmes tuvuma detektors brīdinoši iekaucas pēdējo reizi.

Viss palēninās.

Komandtilta gaismas mirgo spilgti sarkanā krāsā.

Lecu Teodoras virzienā un sargājoši apskauju viņu.

Un iznīcinātājs taranē manu flagmani tieši viduslīnijā.

Piespiedis Teodoru pie krūtīm, tieku aizmests trīsdesmit metrus pār komandtiltu un ietriekts metāla sienā. Pa dzīstošā lūzuma šuvēm kreisajā rokā atbalsojas baltas sāpes. Tumsa mani ieplaukā. Tajā dejo gaismiņas — sākumā kā zvaigznītes, pēc tam kā vēja nestas baltu smilšu strēles.

Caur plakstiem iespiežas sarkana gaisma. Kāda vāra roka rausta manu apģērbu. Atveru acis. Esmu saliecies ap kādu elektroinstalācijas kolonnu, bet kuģis nodreb, vaidēdams kā tāds pirmatnējs, mirstošs milzis, kas grimst melnā dzelmē. Kolonna, nežēlīgi drebēdama, dauza manu vēderu, kamēr iznīcinātājs līdz galam iegriežas mūsu viduslīnijā. Tas mūs uzšķērš lēnā nežēlībā.

Kāds izkļiedz manu vārdu. Skaņas atgriežas esībā. Tiltu pārplūdina gaismas, mijas slepkavnieciski sarkanā toņi. Bīdīnājuma sirēnas. Kuģa gulbja dziesma. Teodoras vārgās rokas rausta mani kā putns, kas mēģina piecelt apgāztu statuju. Man asiņo piere. Lauzts deguns. Izslauku no acīm kodīgās asinis un apveļos uz muguras. Man blakus dzirksteļo kāds salauzts ekrāns. Uz tā ir manas asinis. Vai tas uzkrita man virsū? Tam blakus mētājas stienis, un mans skatiens aizklīst līdz Teodorai. Viņa to novēlusi nost. Bet viņa ir tik smalka! Teodora satvērusi manu seju plaukstās.

„Celies! *Dominus*, ja tu gribi dzīvot, tev jāceļas!” Vecās sievietes rokas bailēs trīc. „Lūdzu celies!”

Novaidos un pieceļos. Manas komandas glābšanas kabīne ir prom. To droši vien iedarbinājusi sadursme. Vai arī viņi atstājuši mani šeit. Tāpat izmesta arī zilo glābējkabīne. Pārbiedētais zilais pārvērties traipā uz sienas. Teodora nespēj atraut acis no šī skata. Asaras skatienu padara stiklainu.

„Manās istabās ir vēl viena kabīne,” murminu. Tad ieraugu, kādēļ Teodora saraujas. Ne no bailēm, bet gan sāpēm. Viņas kāja ir sadragāta,

tā izšķaidīta sānis kā mitra, sadrupināta krīta švīka. Sārtie netiek radīti, lai izturētu tādus triecienus. „Es neizdzīvošu, *dominus*. Ej! Tūlīt pat!”

Notupstos uz ceļa un pārmetu viņu pāri veselās rokas plecam. Kad tiek izkustināta viņas kāja, Teodora šaušalīgi ieraudas. Jūtu, kā klab viņas zobu. Un metos skriet. Pār iznīcināto komandtiltu skrienu pretī brūcei, kas nogalina manu kuģi, pa komandtilta gaitenīem metos haosa virpulī. Lielajos gaitenēs mudž cilvēki, kas pametuši savas pozīcijas un pienākumus, lai skrienu uz evakuācijas kabīnēm un transporta kuģiem priekšējā angārā. Cilvēki, kas cīnījās manis dēļ, — elektriķi, apkopēji, kareivji, pavāri, sulaiņi. Viņi nekad nenokļūs drošībā. Ieraudzījuši mani, daudzi maina virzienu. Viņi metas uz priekšu un panikas vājprātā ķeras pie manis, cerēdami rast drošību. Viņi rausta mani, kliegz un lūdzas. Es grūžu viņus prom, līdz ar katru, ko atstāju aiz muguras, zaudēdams arī daļiņu savas sirds. Es nespēju viņus izglābt. Nespēju. Kāds oranžais saķer Teodoru aiz veselās kājas, un pelēko seržante sit viņam pa pieri, līdz tas nokrīt zemē kā akmens.

„Dodiet ceļu!” plecīgā pelēkā auro. Viņa izvelk no maksts svilinātāju un izšauj gaisā. Viņai piebiedrojas un ceļu haosā metas izbrīvēt vēl viens pelēkais, kurš atcerējies par savu pienākumu vai varbūt saskatījis manī biļeti laukā no šīm nāvīgajām lamatām. Drīz vien ar ieročiem rokās ceļu izbrīvē jau vēl divi pelēkie.

Ar viņu palīdzību nonāku līdz saviem apartamentiem. Saskaroties ar manu DNS, durvis šņākdamas atveras, un mēs ejam iekšā. Aiz mums atmuguriski ienāk arī pelēkie, notēmējuši ieročus uz trīsdesmit izmisušām dvēselēm, kas ielenkušas ieeju. Durvis iešņācas, lai aizvērtos, kad kāda obsidiāna izlaužas caur pūli un nostājas durvīs, neļaudama tām aizslīdēt ciet. Viņai piebiedrojas kāds oranžais. Tad zemas pakāpes zilais. Pelēko seržante nevilcinādamās iešauj obsidiānai galvā. Viņas biedri nošauj oranžo un zilo un izgrūž tos pa durvīm, ļaujot tām noslēgties. Piespiežu sevi novērsties no asins lāmas uz grīdas un noguldu Teodoru uz viena no saviem dīvāniem.

„*Dominus*, cik vietu ir glābšanas kabīnē?” man vaicā pelēko seržante, kad pieeju pie kabīnes ieejas paneļa. Viņas mati noskūti kā karavīram.

No apkaklītes rēgojas tetovējuma mala uz nosauļotās kakla ādas. Mani pirksti lido pār ieejas kontroles prizmu, ievadot paroli ar roku kustībām. „Četras. Jums tiek divas. Vienojieties paši.”

Telpā esam seši.

„Divas?” salti pārjautā seržante.

„Bet sārtā ir verdzene!” nošņāc viens no pelēkajiem.

„Nav ne sūda vērtā!” piebilst otrs.

„Viņa ir *mana* verdzene,” ierūcos. „Dariet tā, kā saku!”

„Man pajāt!” Tad klusumu jūtu tikpat labi, kā dzirdu, un zinu, ka viens no viņiem ir nomērķējies man mugurā stobru. Lēni apgriezšos. Plecīgais, vecais pelēkais nav nekāds muļķis. Viņš ir atkāpies, lai es nevarētu viņu aizsniegt. Esmu neapbruņots, man ir tikai slāte. Es varētu mēģināt viņu nogalināt. Pārējie prasa, ko, pie velna, viņš iedomājies.

„Es esmu brīvs cilvēks, *dominus*. Man vajadzētu būt tiesībām uz glābiņu,” pelēkais saka drebošā balsī. „Man ir ģimene. Man ir tiesības iet!” Viņš pamet skatu uz saviem biedriem, pār kuriem skalojas neglītā, sarkanā trauksmes uguņu gaisma. „Viņa ir tikai palaistuve! Uzkalpojies palaistuve!”

„Marsel, nolaid ieroci!” saka tumšādainais kaprālis. Viņa skatiens smagi nomēra draugu. „Atceries savu zvērestu! Mēs vilksim lozes.”

„Tas nav godīgi! Viņai pat nevar būt bērni!”

„Un ko šobrīd par tevi padomātu tavi bērni?” noprasu.

Marsela acis sariešas asaras. Svilinātājs platajā plaukstā nodreb. Tad atskan šāvieni. Kad lode no seržantes svilinātāja izskrien caur viņa galvu un ietriecas metāla sienā, Marsela ķermenis bez dzīvības stīvi noveļas uz klāja grīdas.

„Izlemsim pēc dienesta pakāpes,” seržante paziņo, ielikdama ieroci makstī.

Ja es joprojām būtu tas cilvēks, ko pazina Ēo, es būtu stāvējis kā iemiets no šausmām. Tomēr šī cilvēka vairs nav. Viņa nāvi es apraudu katru dienu. Arvien vairāk aizmirstu, kas es biju, kādus sapņus loloju, ko milēju. Tagad manas skumjas neko nejūt. Un es turpinu ceļu uz priekšu, par spīti ēnai, ko tās pār mani met.

Nodun magnētiskā slēdzene, un atveras evakuācijas kabīne. Durvis šnākdamas ieslīd griestos. Paceļu Teodoru no dīvāna un iesprādzēju vienā sēdekļī. Drošības jostas ir pārāk platas, tās paredzētas zeltiem. Tad puskilometru tālāk mana kuģa vēderā atskan dobjš un šausminošs rēciens. Uzsprāgusi mūsu torpēdu noliktava.

Pagalam mākslīgā gravitācija. Pagalam stabilās sienas ap mums.

Gravitācija ir tikai mājīga sajūta. Viss griežas. Ietriecos glābšanas kabīnes grīdā, griestos? Es nezinu. Kuģī krīt spiediens. Kāds apvemjas. To drīzāk saozu, nevis dzirdu. Kliedzu, lai pelēkie kāpj kabīnē. Kad seržante un kaprālis ievēl sevi kabīnē, aiz viņiem paliek tikai viens, kuram ir klusa un nopietna seja. Abi piesprādzējas man pretī. Iedarbinu palaišanas mehānismu un salutēju pelēkajam karavīram, kurš paliks uz kuģa. Viņš atbild sveicienam, būdams lepns un lojāls, par spīti klusumam, ar kādu sagaida savas dzīves pēdējos mirkļus, par spīti skatienam, kas raugās tālumā, domājot par kādu jaunības mīlestību, kādu neizdarītu izvēli vai varbūt par to, kādēļ viņš nav piedzimis par zeltu.

Tad durvis aizveras un viņa manā pasaulē vairs nav.

Kad evakuācijas kabīne tiek izspļauta no mirstošā kuģa, ar triecienu iegrimstu sēdekļī.

Kabīne raujas cauri atlūzām. Tad atkal esam bezsvara stāvoklī un, inerces bloķētājiem ieslēdzoties, dreifējam prom no briesmām. Pa iluminatoru redzu, kā no mana flagmaņkuģa parādās zili un sarkani liesmu pušķi. Pie mana karakuģa dzinējiem aizdegas pārstrādātais hēlijs-3, kas darbināja abus kuģus, un izraisa ķēdeveida eksploziju, kas sarauj kuģi gabalos. Pēkšņi aptveru, ka, pametot kuģi, pret manu glābšanas kabīni nesitās atlūzas. Tie bija cilvēki. Mana apkalpe. Simtiem zemKrāsu, ar ko piekaisīts visums.

Man pretī sēž pelēkie.

„Viņam bija trīs meitiņas,” adrenalīna vilnim atkāpjoties, drebēdams saka tumšādainais kaprālis. „Vēl divi gadi, un viņš būtu prom pensijā. Bet tu iešāvi viņam galvā.”

„Pēc mana ziņojuma tas glēvulis nesakasis pat kritušā pabalstu,” smikņā seržante.

Kaprālis neticēdams samirkšķina acis. „Tu bezsirdīgā kuce.”

Viņu balsis pagaist, man ausīs dun pulss. Tā ir mana vaina. Es pār-
kāpu Institūta noteikumus. Es mainīju paradigmu un iedomājos, ka viņi
tam nepiemērosies. Ka manis dēļ viņi nemainīs savu stratēģiju.

Un tagad esmu zaudējis tik daudz dzīvību, ka to īsto skaitu varu
neuzzināt nekad.

Vienā acumirkli ir gājis bojā vairāk cilvēku nekā visā Institūta gadā,
un viņu nāve uzplēš man vēderā melno caurumu.

Rācijā mani sveic Roks un Viktra. Viņi izsekojuši manu viedpulksteni
un zina, ka esmu drošībā. Tik tikko dzirdu draugu balsis. Manī virmo bie-
zas un ļaunas dusmas, liekot rokām drebēt un sirdij dunēt spēcīgā ritmā.

Nesaprotamā veidā Karna kuģis turpina ceļu pēc tam, kad ir sadalī-
jis manējo divās daļās — tas ir bojāts, bet ne sagrauts. Atsprādzējis sēdekļa
drošības jostas, stāvu savā kabīnē. Evakuācijas kabīnes tālākajā galā atro-
das splāvējCaurule ar vienu zvaigžņČaulu — mehanizētu tērpu, ar kura
palīdzību cilvēks var kļūt par dzīvu torpēdu. Tas veidots, lai izšautu zel-
tus uz asteroīdiem vai planētām, jo atkārtotu ieiešanu atmosfērā glāb-
šanas kabīne nespēj izturēt. Tomēr es to izmantošu atriebībai. Es aiz-
šaušu sevi līdz tā Bellonu suņabērna nolāpītajam komandtiltam.

Teodora vēl nav pamodusies. Man prieks par to.

Lieku kaprālim man palīdzēt uzvilkt tērpu. Pēc divām minūtēm
jau esmu metāla bruņu čaulā. Paiet vēl divas minūtes, lai datorā aprē-
ķinātu manu trajektoriju tā, lai tā šķērsotu Karna kuģa ceļu brīdī, kad
varēšu izsisties caur viņa komandtilta logiem. Neesmu dzirdējis, ka kāds
jebkad būtu darījis ko līdzīgu. Neesmu redzējis līdzīgus mēģinājumus.
Tas ir vājprāts. Tomēr Karns samaksās par nodarīto.

Sāku atskaiti.

Trīs... Ienaidnieka kuģis augstprātīgi slid garām simt kilometrus no
mums. Tas ir kā tumša čūska ar zilu asti, acu vietā spīd komandtilta gais-
mas. Starp mums kā pret sauli pasviestu rubīnu sauja mirguļo simt glābšanas
kabīņu. *Divi...* Lūdzu dievu, lai es varētu atrast ieleju, ja neizdosies izdzī-
vot. *Viens.* Mans vadības panelis izdziest, un ap ķiveri pulsē sarkana gaisma.
Proktori pārņēmuši mana datora vadību un nobloķējuši visus taustiņus.

„NĒ!” auroju, noskatīdamies, kā Karna kuģis pazūd tumsā.

ASINIS UN ČURAS

Astoņsimt trīsdesmit trīs vīrieši un sievietes. Astoņsimt trīsdesmit trīs cilvēki nogalināti spēles dēļ. Vēlos, kaut nekad nebūtu uzzinājis šo skaitu. Sēdēdams glābšanas kuģa pasažieru salonā, kas atsūtīts, lai aizvestu mani atpakaļ uz Akadēmiju, atkārtēju to vēl un vēlreiz. Mani leitnanti sēž sastinguši un baidās sastapt manu skatienu. Pat Rokš liek man mieru.

Instruktori atslēdza manu lidaparātu, pirms paguvu izšaut sevi kosmosā. Viņi teica, ka izdarījuši to, lai aiztaupītu man muļķīgu kļūdu. Tāds gambīts esot pārgalvīgs, muļķīgs un zelta prētoram nepiedienošs. Kamēr viņi informēja mani holokanālā, blenzu ar neko neredzošām acīm.

Sasniedzam Akadēmiju mana kuģa laika cikla gaistošās dienas pēdējās stundās. Akadēmija ir varena, kupolveida metāla osta, kas izbūvēta asteroīdu lauka malā un ko ielenc iznīcinātājiem un karakuģiem paredzēti doki. Lielākā daļa no tiem ir aizņemti. Šī vieta ir Akadēmijas un vidēja līmeņa militāristu mājvieta un viens no lielākajiem Sabiedrības bruņoto spēku koncentrēšanās punktiem Marsa, Jupitera un Neptūna starppasaulēs, lai gan kalpo arī citu planētu spēkiem, kad to orbītas pietuvina tās šim kompleksam. Mani kursabiedri visā noraudzījušies no kopmītnēm. Tāpat arī daudzās flotes amatpersonas un iezīmētie, kas šeit sapulcējušies, lai redzētu spēles pēdējās nedēļas un apmeklētu svinības.

Neviens no viņiem pat neieņemties par dzīvību skaitu, ko prasījusi Karna uzvara. Tomēr sakāve kavēs mana uzdevuma izpildi. Areja dēliem

ir spiegi. Viņiem ir hakeri un kurtizānes, kas zog noslēpumus. Viņiem nebija flotes. Un tagad arī nebūs.

Piestātnē neviens nesagaida ne manus leitnantus, ne mani.

Divu violeto un vara pavēlēm paklausīdami, apkārt rosās sarkanie un brūnie, kas lielajā vestibilā sagatavo visu nepieciešamo Karna uzvaras atzīmēšanai. Arkotos metāla gaitenšus rotā Bellonas nama krāsas — zils un sudrabs. Sienas sedz viņa ģimenes simbols — ērglis. Tie sagatavojuši viņam baltas rožu ziedlapiņas. Sarkanās rožlapas rezervētas Triumfa gadījumiem, patiesām uzvarām, kur lietas Zelta asinis. Astonšimt trīsdesmit triju zemKrāsu asinis neskaitās. Tā ir tikai birokrātiska nianse.

Kamēr lidojām atpakaļ, mani leitnanti gulēja. Es nē. Tagad Takts un Viktra šļūc man pa priekšu klusēdami, it kā joprojām būtu ietinušies miegā. Par spīti smagumam, kas nospiež plecus, es neilgojos pēc miega. Manā asinīm pieplūdušajā skatienā paslēpusies nožēla. Zinu — ja gulēšu, redzēšu to cilvēku sejas, kurus pametu nāvei gaitenšos. Zinu, ka redzēšu Ēo. Šodien es nespēju viņai skatīties acīs.

Akadēmijā smaržo pēc dezinfekcijas līdzekļa un ziediem. Rožu ziedlapiņas sabērtas grozos un gaida savu kārtu gaitenša malās. Vienmērīgi dūkdamas, caurules virs mūsu galvām pārstrādā mūsu izelpas un attīra gaisu. Dienasgaismas griestu lampas pār mums lej blāvu gaismu, it kā atgādinātu, ka šī vieta nesaudzē ne bērnus, ne fantāzijas. Gaisma ir skarba un salta, tāpat kā šejienes vīri un sievietes.

Roks iet man līdžās, lai gan izskatās, it kā viņš būtu parādā nāvei. Saku viņam, lai dodas izgulēties. Viņš to ir pelnījis.

„Un ko tu esi nopelnījis?” viņš noprasa. „Ne dienas nožēlas! Ne dienas sevī šaustīšanas! Tu esi otrais no visiem šķēpnešiem. *Otrais!* Brāli, kādēļ ar to nelepoties?”

„Tikai ne tagad, Rok.”

„Izbeidz,” viņš neatstājas. „Vīru neveido uzvara. Viņu rada sakāves. Tev šķiet, ka mūsu senči nekad nezaudēja? Tev nav nekādas vajadzības par to elst un pūst, un pataisīt sevi par vienu no tām grieķu klišējām. Neesi tik lepns! Tā bija tikai spēle.”

„Tu domā, ka man nav nospļauties par to spēli?” Pagriežos pret viņu. „Cilvēki gājuši bojā!”

„Viņi izvēlējās veltīt savas dzīves dienestam flotē. Viņi zināja, kādas briesmas uzņemas, un gāja bojā mērķa vārdā.”

„Kāda mērķa?”

„Uzturēt mūsu Sabiedrības spēku.”

Blenžu uz viņu. Vai mans draugs, mans labestīgais draugs, tiešām varētu būt tik akls? Vai šiem cilvēkiem bija izvēle? Viņu dienests bija obligāts. Es kratu galvu. „Tu ne nieka nesaproti, vai ne?”

„Protams, ka es nesaprotu. Tu nekad nepielaid nevienu klāt. Ne mani. Ne Sevro. Paskaties, kā tu izturējies pret Mustangu! Tu atstum savus draugus, it kā mēs būtu tavi ienaidnieki!”

Ja vien viņš zinātu.

Redzu, ka dārzā neviena nav. Tas izvietots kompleksa virsotnē, lielā stikla, augsnes un apstādījumu vestibilā, kas paredzēts dienasgaismas lampu nogurdināto kareivju atpūtai. Augošo koku zari palēnināti šūpojas mākslīgā vējīnā. Novelku apavus un zeķes un, iegremdējies kāju pirkstus zālē, nopūšos.

Lampas virs kokiem rada viltotu saules gaismu. Guļu zem tām, līdz novaidējies pieceļos un dodos uz nelielo, karsto avotu, kas atrodas noras centrā. Lielākoties jau pagaisušie zilumi izraibina manu ķermeni kā mazi un zili violeti diķīši dzeltējošu smilšu krastu ietvarā. Ūdens remdē manas sāpes. Esmu slaidāks, nekā pienāktos, toties nopriegots kā klavieru stīga. Ja mana roka nebūtu lauzta, es teiktu, ka esmu veselīgāks nekā Institutātā. Cīnīties, kad esi paēdis Akadēmijas bekonu un olas, ir pavisam citādāk nekā zelēt pusjēlu kazas gaļu Institutātā.

Baseina malā ieraugu hemantes ziedu. Tas iedzīvojies vietā, ko ūdens neskar. Tas ir dzimis uz Marsa tāpat kā es, tādēļ neplūcu to. Es šādā vietā apglabāju Ēo. Apraku viņu mākslīgajā dārzā virs Likosas raktuvēm, kur pēdējo reizi ar viņu mīlējos. Toreiz mēs bijām kaulainas, nevainīgas būtnes. Kā gan tik trauslā meitenē kā viņa varēja mājot tik spēcīgs gars, tāds sapnis kā brīvība, kad tik daudzas spēcīgas dvēseles lēja sviedrus smagā darbā un baidījās pacelt galvas?

Es klieždu uz Roku, ka sakāve man ir vienaldzīga. Tomēr tā nav, un jūtos vainīgs, ka man tā rūp brīdī, kad tik daudzas dzīvības pieprasa manas sēras. Tomēr pirms šīs dienas uzvaras mani piepildīja, jo ar katru no tām es biju tuvāk brīdim, kad varēšu īstenot Ēo sapni. Tagad sakāve ir izrāvusi to man no rokām. Šodien es viņu pievilu.

Kā lasīdams manas domas, roku kutina viedpulkstenis. Zvana Augusts. Nolobu no rokas mata plānuma displeju un aizveru acis.

Atmiņā atbalsojas viņa vārdi. „Pat tad, ja tu zaudē, pat tad, ja nespēj paņemt uzvaru sev, neļauj triumfēt Bellonam. Vēl viena viņu rīcībā nonākusi flote sasvērs varas kausus man par sliktu.”

Tiktāl nu būtu ar to. Es gremdējos ūdenī te iemīgdams, te mozdāmieš, līdz sačokurojas pirkstu āda un uzmācas garlaicība. Es neesmu radīts šādiem klusiem mirkļiem. Izkāpju no ūdens, lai apgērbtos. Nedrīkstu Augustam likt ilgi gaidīt. Laiks ieskatīties vecajam lauvam acīs. Tad varbūt pagulēt. Nāksies stāvēt un noskatīties nolāpītājā Karna uzvarā, bet pēc tam tikšu prom no šīs neglītās vietas un došos atpakaļ uz Marsu, varbūt pie Mustangas.

Kad pagriežos, lai izkāptu no baseina, ieraugu, ka drānas ir pazudušas, tāpat arī mana slāte.

Tad es sajūtu viņus.

Aiz muguras dzirdu viņu armijas zābakus. Priecīgi satraukti, viņi smagi elpo. Šķiet, ka viņi ir četri. Paceļu no zemes akmeni. Nē. Pagriezies es atklāju, ka ieeju dārzā aizšķērsojuši septiņi. Visi ir zelti no Bellonas nama. Visi ir mani asinsnaidnieki.

Karns un Bellonas tikko izkāpuši no sava kuģa. Viņa sejā redzams tāds pats nogurums kā manējā, pleci varbūt uz pusi platāki nekā man. Viņš slejas man pāri kā tornis — viņš nav obsidiāns tikai pēc radurakstiem un prāta spējām. Viņa mute smīn neraksturīgā viltībā. Karns paberzē savu zodu ar bedrīti, un muskuļotie delmi izskatās kā izgredti no pulētas papeles. Atrodoties tik liela cilvēka klātbūtnē, ka jūti viņa balss vibrācijas savos kaulos, gribot negribot pārņemt šausmas.

„Izskatās, ka esam noķēruši Augusta lauvu bez viņa bara! Sveicināts, *Pļāvēj*.”

„Goliāt,” nomurminu, uzrunādams viņu kaujas segvārdā.

Goliāts grāvējs. Goliāts dēlkāvis. Goliāts mežonis. Mustanga stāstīja, ka viņš reiz pār celi pārlauzis kāda smalka, lunasdzimuša zelta mugurkaulu, kad knēvelis kādā Pērļu klubā iedomājies iešļakstīt viņam sejā dzērienu. Pēc tam viņa māte piekukuļojusi tiesnesi, lai tas atlaiž viņu ar naudas sodu.

Naudas sodu saraksts, ko viņš samaksājis par slepkavībām, ir garāks nekā mana roka. Pelēkie, sārtie, pat violetais. Tomēr šī vīrieša patiesā reputācija radusies, nogalinot Klaudiju au Augustu — arhiGubernatora mīļoto dēlu un mantinieku. Mustangas brāli.

Ap Karnu riņķo viņa brālēni un māsīcas. Visi ir Bellonas. Visi dzi-
muši zem zili sudrabortā, plēsīgā ērgļa ģerboņa. Kasija brāļi, māsas, brālēni
un māsīcas. Viņu mati ir biezi un cirtaini, sejas — skaistas. Šīs ģimenes
ietekme Sabiedrībā sniedzas tālu. Tāpat kā viņu karamākslas reputācija.

Viens no viņiem ir par mani daudz vecāks, īsāks, bet spēcīgākas
miesasbūves, viņš atgādina balķi, kura galvu klāj blonda sūna. Viņš ir
pārsniedzis trīsdesmit gadu robežu. Tagad atceros, ka viņu sauc Kellans.
Pilntiesīgs legāts, Sabiedrības bruņinieks. Un kopā ar saviem brāļiem un
brālēņiem viņš šeit ieradies manis dēļ. No tā tur augstprātība pil kā sveķi.
Spēlēdams šīs skolas puiku spēlītes, viņš izliekas, ka to māc žāvas.

Man krūtīs ducina bailes.

Jūtu, ka kļūst grūti elpot. Tomēr smaidu, bet pirksti aiz muguras
iedarbina viedpulksteņa taustiņus.

„Septiņi Bellonas,” iesmejos. „Kam gan tev vajadzīgi septiņi, Karn?”

„Tev bija septiņi kuģi pret manu vienīgo,” Karns atbild. „Esmu
atnācis turpināt spēli, ko iesākām.” Viņš pieliec galvu. „Vai tu domā, ka
tā beidzās ar tava kuģa nāvi?”

„Spēle ir galā,” saku. „Tu uzvarēji.”

„Vai es uzvarēju, Pļāvēj?” Karns pārjautā.

„Par tavu uzvaru samaksāja astoņsimt trīsdesmit trīs cilvēki.”

„Īdi tāpēc, ka zaudēji?” noprasa Kagnija. Viņa ir mazākā no māsī-
cām, Karna tēva šķēpnese, kas pārsniegusi divdesmit gadu vecumu.
Viņas rokās ir mana slāte, dāvana no Mustangas. Meitene ar to šķeļ
gaisu. „Man šķiet, ka es šo paturēšu. Neesmu pat dzirdējusi, ka tu to

kādreiz izmantotu. Es jau nenosodu. Slāte ir āķīgs ierocis. Baidos, ka tevi piemeklējušas likstas, ko nes slikta audzināšana.”

„Ej un ieigrūd savu dūri brālēnam vienā vietā,” smiņņaju. „Jābūt kādam iemeslam, kādēļ jūs, čirkainie sūdabrāļi, visi izskatāties vienādi.”

„Karn, vai mums jāklausa, kā viņš vaukšķ?” Kagnija ieidas.

„Es iemācīju Džulianam maksšķerēt, *Plāvēj*,” pēkšņi saka legāts Kellans. „Mazotnē viņam tas nepatika, jo viņš domāja, ka tā dara pāri zivīm. Domāja, ka tas ir nežēlīgi. Lūk, kādu zēnu tavš saimnieks lika tev nogalināt. Tāds ir *viņa* nežēlības mērs. Cik tad liels tu jūties? Cik drosmīgs sev liecies?”

„Es negribēju viņu nogalināt.”

„Ak, bet mēs gribam nogalināt tevi,” nodārdina Karns. Viņš pamādam dod zīmi brālēniem. Divi no Bellonām nolauž kokiem zarus un pamet tos savējiem. Viņiem ir slātes, bet izskatās, ka šie negrasās nekur steigties.

„Ja jūs mani nonāvēsiet, būs sekas,” saku. „Šis nav sankcionēts duelis, un es esmu iezīmētais. Mani pasargā Līgums. Tā būs slepkavība. Jūs vajās olimpiskie bruņinieki. Viņi jūs tiesās. Un sodīs ar nāvi.”

„Kurš kaut ko teicis par slepkavību?” prasa Karns.

„Tu piederi Kasijam,” saka Kagnija. Viņas lapsas seju pāršķeļ smaidis.

„Šodien tevi aizsargā Augusts,” turpina Karns. „Viņa izredzētais zēns. Nogalināt tevi nozīmētu uzsākt karu. Taču neviens neiet karā nelielas iekaustīšanas dēļ.”

Kagnija balstās uz savas kreisās kājas. Ceļa savainojums. Viņas brālēns pārnes svaru uz papēžiem. Baidās no manis. Lielais Karns izslejas, un tas nozīmē, ka viņam nospļauties par to, kādus ievainojumus es varētu radīt. Kellans smaida un stāv atslābinājies. Ciest nevaru tādus vīrus. Grūti atkost. Izvērtēju savas izredzes. Tad atceros par savu salauzto roku, savainotajām ribām un sasitumu virs acs un daļu savas izredzes ar divi.

Man bail. Viņi nedrīkst mani nogalināt, es nedrīkstu nogalināt viņus. Ne šeit. Ne tagad. Mēs visi zinām, kā šī deļa beigsies. Tomēr dejojām tik un tā.

Karns uzsit knipi, un viņi metas man virsū visi reizē. Iemetu ar akmeni Kagnijai pa seju. Viņa nokrīt. Gaudodams kā traks vilks, skrienu virsū Karnam, paslīdu garām viņa pirmajam triecienam un nikni raidu sitienu virkni viņa nervu centros, ietriekdams savu elkoni Karna labajā bicepsā un saplēsdams tā audus. Viņš sasveras atmuguriski, un es grūžu viņu, izmantodams pretinieka svaru, lai pasargātu sevi no pārējiem un to nūjām. Izrauju nūju no rokām vienai Bellonu māsīcai un noguldu viņu ar elkoņa sitienu pa deniņiem. Tad griežos, triekdams nūju Karnam sejā. Tomēr sitiens tiek bloķēts. Kaut kas trāpa man pa pakausi. Sašķīst koksnē. Skalpā ieduras šķēpeles. Es nepaklūpu. Vismaz līdz brīdim, kad Karns ar elkoni iesit pa seju tik spēcīgi, ka pazaudēju zobu.

Viņi negaida savu kārtu, lai man uzbruktu. Viņi ir mani ielenkuši un efektīvi soda ar savas nāvējošās mākslas *kravates* palīdzību. Viņu mērķis ir nervi un orgāni. Pamanos piecelties un iesist dažiem uzbrucējiem. Tomēr ilgi kājās nenoturos. Kāds ieogrūž nūjas galu man mugurā, trāpīdams paribes nervā. Noslīdu zemē kā izkūsis vasks, un Karns sper man pa galvu.

Līdz pusei pārkožu savu mēli.

Muti pilda siltums.

Zeme ir mīkstākais, ko šobrīd jūtu.

Aizrījos ar sāli.

Kad Karns uzliek kāju man uz vēdera, tad rīkles, no mutes šķīst gaisa un asinis. Viņš smejas. „Runājot Lorna au Arka vārdiem — ja tev vīrs tikai jāievaino, labāk nokauj viņa lepnumu.”

Es gārgdams kampju pēc elpas.

Karns nozūd, un viņu nomaina Kagnija, kura uzsēdusies man uz krūtīm un ar ceļiem piespiedusi rokas pie zemes. Velku gaisu. Viņa skatās man acīs un smaida, tad, pavērusi lūpas baudā par iespēju valdīt pār kādu, palūkojas uz manu matu līniju. Viņa sagrābj manus matus sauļā. Meitenes karstā elpa smaržo pēc piparmētrām. „Kas tad mums te?” viņa vaicā, novilkusi manu viedpulksteni no tā vietas ap plaukstas locītavu. „Sasodīts! Viņš padevis ziņu augustiešiem. Bez savām bruņām es ar to Julii kuci labprāt nesastaptos.”

„Tad beidz slaidīties!” Karns rūc. „Aiziet!”

„Kuš,” viņa čukst, kad mēģinu runāt, un pārvelk man pār lūpām naža asmeni, iespīezdama to man mutē, līdz cietais metāls atsitas pret zobiem. „Cik paklausīgs, mazs peramzēns!”

Viņa nelīdzeni nošņāpj manus matus.

„Jauki un klusi. Labs Pļāvējs. Labs.”

Man acīs kož asinis, bet Karns nogrūž Kagniju man no krūtīm, sagrābj mani un ar kreiso roku paceļ gaisā. Viņš saliec labo roku, tad lādas par sadragāto bicepsu. Karns nespēj to atvēzēt, lai sistu, tādēļ atiež zobus un triec savu pieri man krūtīs tieši pret krūšu kaulu. Mana pasaule sašūpojas. Kaut kas nokrakšķ. Kā ugunskurā sprakšķoši zari. Es sēcu burbuļojošas, necilvēcīgas skaņas. Karns sit ar galvu vēlreiz un nomet manu sāpošo ķermeni zemē.

Jūtu ap mani šķīstam siltu šķidrumu un saožu, kā nāsīs lien urīna smaka. Viņi smejas, un Karns iečukst man ausī.

„Māte lika pateikt, ka ubaga zēns nekad nekļūst par princi. Atceries, ko mēs tev nodarījām, ikreiz, kad ieskatīsies spogulī. Atceries, ka elpo tikai tāpēc, ka mēs tev ļāvām. Atceries, ka vienudien tava sirds tiks pasniegta uz mūsu galda. Jo augstāk kāpsi, jo sāpīgāks kritiens.”

KRITIS

Stāvu sava kunga priekšā, bet viņam vienalga.

Kabineta sienas sedz koka paneļi, bet uz grīdas izklāts sens paklājs, ko viņa dzelzs sencis ieguvis kādā pilī pēc tam, kad tika sagrauta Indijas impērija, viena no pēdējām lielvalstīm, kas stājās pretī Zeltam. Kādas šausmas tie dabiski dzimušie cilvēki jutuši, redzot iekarotājus krītam no debesīm! Pilnveidoti cilvēki, kas nesa važas, nevis cerību.

Stāvu pretī Augusta rakstāmgaldam, kailai koka un dzelzs virsmai, tikai soli no septiņsimt gadu vecā asins traipa, ko atstāja pēdējais Indijas imperators, kad veikls Zelta slepkava nocirta viņa galvu.

Nero au Augusts izklaidīgi glāsta galvu lauvam, kas apgūlies pie viņa galda. Abi atgādina divas skulptūras. Viņiem aiz muguras plešas visums. Plašs skatu logs paver skatu tumsā, kur kā šausminošā miegā iegrīmuši milži dus Sceptera armādas kuģi. Slīdam tiem garām pēdējā triju nedēļu ceļojuma posmā uz Marsu.

Augusts ielūkojas galda virsmā, kur pār koku slīd projicēta informācijas plūsma.

Šķiet, ka pagājusi vesela mūžība, kopš viņš vadāja mani pa Marsu, izrādīdams savus valdījumus — no valdības vergu saimniecībām, kur virsSarkanie kopa ražas laukus, līdz milzīgajiem polārajiem plašumiem, kur viduslaiku izolācijā dzīvo obsidiāni. Tolaik viņš bija mani iemīļojis, turēja mani tuvu un mācīja man lietas, ko paša tēvs bija mācījis viņam.

Es biju viņa favorīts; labāks bija vienīgi Leto. Tagad Augusts man ir svešinieks, bet es viņam — apkaunojums.

No dienas, kad Karns Akadēmijā mani piekāva, pagājuši divi mēneši. Lai gan mani mati atauguši un lauztie kauli sadzijuši, mana reputācija ir sagrauta. Tādēļ, maigi izsakoties, mana atrašanās arhiGubernatora Augusta dienestā karājas mata galā. Ar katru dienu ienaidnieku kļūst arvien vairāk. Tomēr šie jaunie pretinieki dod priekšroku čukstiem, nevis slātēm.

Esmu arvien vairāk pārliecināts, ka Areja dēli izvēlējušies nepareizo cilvēku. Es neesmu radīts aukstajam politikas karam. Tāpat kā neesmu radīts smalkām viltībām. Pie velna, es varu paslēpt zēnu beigta zirga vēderā kaut rīt, bet pienācīgi piekukuļot cilvēku es nespētu pat tad, ja no tā būtu atkarīga mana dzīvība.

ArhiGubernatora kabinetu pilda maiga, silta, puspatiesībām radīta balss. „Trīs rafinēšanas fabrikas. Divi naktsklubi. Un divi pelēko policijas priekšposteņi. Uzspriecināti, kopš pametām Marsu. Septiņi uzbrukumi, mans kungs. Piecdesmit deviņi Zelta bojāgājušie.”

Plīnijs. Slaidis kā salamandra, āda gluda kā sartaļam. Šis politiķis nav iezīmētais, nekad nav pat gājis Institutā. Viņa mirdzošās acis raugās caur skropstām, kas darītu kaunu pat pāva astei. Plānās lūpas klāj neuzkrītoša pomādes kārtā. Mati sacirtoti un iesmaržoti. Viņa stāvs ir slaidis, bet muskuļots skatam patīkamā, tomēr cīņai pilnīgi nederīgā manierē un iespīlēts pārlietu ciešā izšūta zīda tunikā. Katrs bērns varētu šo skaisto kaķēnvīru piekaut zili zaļu. Tomēr ar kādu smaidiņu šeit, ar kādu tenku šur vai joku tur viņš ir bijis spējīgs pielikt punktu veselām dzimtām. Viņa vara ir citāda. Kamēr es esmu kinētiskā enerģija, viņš ir potenciālā.

Esmu dzirdējis, ka viņš ir atbildīgs arī par manas reputācijas sagraušanu. Takts pat lika noprast, ka Plīnijs varētu būt pamudinājis Karnu uz vardarbību dārzā vai vismaz noorganizējis holoKameru, kas šo lepno notikumu iemūžināja.

Plīnijam līdzās stāv ceturtais vīrs šajā telpā — Leto. Viņš ir desmit gadus vecāks par mani, šķēpnesis ar gaišu galvu, bizē sapītiem matiem un pusmēness smaidu. Viņš ir arī īsts dzejnieks ar slāti, daži saka — jaunāks